

Geopolítica, geopolítica i, per postres, geopolítica

La prosperitat econòmica i la transformació de les societats han estat vinculades de manera indiscutible a les revolucions tecnològiques. En l'actualitat, immersos en la Quarta Revolució Industrial i enmig d'una intensa batalla geopolítica, que, probablement, desembocarà en un món multipolar, les grans economies han de decidir la seva estratègia de joc. Una estratègia que es desenvoluparà en nombrosos fronts, i on ja estem veient un paper destacat del sector públic, fins i tot en aquells països que, durant dècades, havien exemplificat de forma més evident el liberalisme econòmic, com els EUA.

De fet, fa pocs dies, el Govern de Biden va augmentar les restriccions a la compra de xips nord-americans per part d'empreses o d'individus xinesos. Limitar l'ús de tecnologies avançades és una via eficaç per frenar la capacitat de creixement d'altres països, com a mínim a curt termini. I els EUA ho tenen clar: aquesta limitació tecnològica serà una de les pràctiques a seguir per coartar la rellevància geoestratègica de la Xina, un país amb un sistema polític, social i econòmic marcadament diferent al defensat pel món occidental.

A Europa, la pandèmia primer i la guerra d'Ucraïna després han posat en relleu la gran dependència que tenim de les manufactures xineses i de l'energia russa. Una dependència que, costi el que costi, es vol reduir i que ha comportat una ampliació de la política d'«autonomia estratègica» o de «sobirania estratègica» defensada per la UE més enllà dels àmbits de la seguretat i de la defensa sobre els quals versava inicialment.

En l'actualitat, la política de major autonomia també engloba la necessitat d'incrementar la resiliència de les cadenes globals de subministrament mitjançant una disminució de la dependència de certs productes i/o de certs països estrangers, en especial dels «menys amics», així com la necessitat de defensar els valors democràtics en totes les pràctiques de la Unió.

Es tracta de línies d'actuació en què la UE no solament treballa de manera individual, sinó també juntament amb els EUA mitjançant instruments com el Consell de Comerç i Tecnologia, nascut al juny del 2021. De manera general, aquest Consell s'erigeix com un fòrum perquè les dues regions dialoguin i consensuin una agenda comuna sobre aspectes comercials i tecnològics, sempre des d'un enfocament que faci costat als valors democràtics que comparteixen. De forma més particular, un dels grups de treball del Consell se centra en augmentar la seguretat de les cadenes globals de valor, les vulnerabilitats de les quals van ser posades de manifest durant la pandèmia de la COVID-19.

Una qüestió clau ara és saber si la UE prosseguirà amb el seu enfocament més moderat en les relacions amb la resta del món (també amb la Xina) per assolir els seus objectius d'autonomia estratègica o si, en canvi, adoptarà una posició més bel·ligerant, de braçat del renovat aliat transatlàntic. Tot i que encara és aviat per conèixer l'orientació que adoptarà la nostra Unió, es pot començar a apreciar un cert viratge cap a una major tolerància a la confrontació.

Una actitud més confrontacional en esferes com la tecnològica o la comercial pot implicar enormes efectes negatius en termes de creixement econòmic a curt i a mitjà termini. Al capdavant, vivim en un món altament globalitzat, més que en cap altre moment de la història. En el cas de la UE, per exemple, la dependència o la «petjada electrònica» de la Xina és, avui dia, més important que la «petjada energètica» de Rússia en l'economia europea. I, en el cas nord-americà, els vincles amb la Xina en el sector electrònic o de maquinària són fins i tot més profunds que els de la mateixa UE amb el gegant asiàtic.

Però si una posició d'enfrontament pot implicar importants efectes no desitjats sobre l'activitat econòmica, què pot representar per al futur del nostre model polític liberal i democràtic una resposta poc contundent per part d'Occident al setge actual a l'ordre liberal internacional?

Clàudia Canals
Novembre 2022